

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในความผิดตามพระราชบัญญัติวัดอุอันตราย

พ.ศ. 2535

กรรณิการ์ ทองพันธ์¹

บทคัดย่อ

คดีวัดอุอันตรายเป็นคดีที่มีความสำคัญและก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจ และยังส่งผลกระทบต่อประชากรในประเทศในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นวัดอุอันตราย เพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อแรงงานเรื่อยๆ หากยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง อันอาจจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในการทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บตามมา ในอดีตนั้นธรรมชาติสามารถรองรับและเจือจางของเสียเหล่านั้นได้เองตามธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันมีการผลิตและนำเข้าวัดอุอันตรายในปริมาณที่มากขึ้น ประกอบกับการจัดการไม่เป็นระบบ ได้ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมาเป็นอย่างมาก กฎหมายต่างๆ ที่ใช้บังคับควบคุมและจัดการในเรื่องที่เกี่ยวกับวัดอุอันตรายจึงถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในประเทศไทยกฎหมายหลักที่ใช้ควบคุมในเรื่องดังกล่าวคือ พระราชบัญญัติวัดอุอันตราย พ.ศ. 2535 ซึ่งกระบวนการบังคับใช้ในพระราชบัญญัตินี้ มีประเด็นปัญหาและอุปสรรคในหลายประเด็น ซึ่งอาจแบ่งได้ตามขั้นตอนดำเนินการในชั้นต่างๆ ได้แก่ ชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ และชั้นศาล

ทั้งนี้ในการศึกษาผู้ศึกษาได้ศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการที่ใช้อยู่ในประเทศไทยกับกระบวนการที่ใช้ในต่างประเทศได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับว่ามีความก้าวหน้าในระบบกฎหมายสิ่งแวดล้อมและมี

¹ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

องค์กรกลางซึ่งมีความเชี่ยวชาญที่รับเป็นเจ้าภาพโดยตรงในการประสานงานเพื่อดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงคดีวัตถุอันตราย จากการศึกษาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบดังกล่าวทำให้ทราบถึงข้อดีข้อด้อยของกระบวนการที่ใช้ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับวัตถุอันตรายของประเทศไทยในปัจจุบัน เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินคดีเกี่ยวกับวัตถุอันตรายสำหรับประเทศไทย

จากการศึกษาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการบวนการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 พบว่าควรมีการปรับปรุงเพื่อแก้ปัญหาในประเด็นดังจะกล่าวต่อไปนี้คือ (1) ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือในการดำเนินการที่เกี่ยวกับวัตถุอันตราย (2) ควรมีหลักสูตรในการอบรมพนักงานสอบสวนที่ทำหน้าที่ในการจับกุม สอบสวน เพื่อให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับวัตถุอันตราย (3) ควรมีการพัฒนามาตรฐานในการรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญที่นำมาใช้ในคดีสิ่งแวดล้อมและ (4) ควรมีการนำเอาวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในคดีความผิดเกี่ยวกับวัตถุอันตราย

คำสำคัญ: วัตถุอันตราย / การบังคับใช้กฎหมาย

Abstract

Recently, Hazardous substance case is a becoming vital and causing damage to the environment, people and economy. This is because it could affect the confidence of investors which could cause damage to the country's economic system. Moreover, Hazardous substance also affect the people, because its damage could cause serious impact to the public health. In the past, ecology has capacity to dilute Hazardous waste. But in the present time, as a result of the increasing of the hazardous substance without the good control and well management system by regulations, the hazardous substance

problems now become one of a major of environment degenerate. Therefore, regulations and enforcements for controlling the hazardous are the essential key in order to control the substance as such. Hence this study will focus on the hazardous substance Act 2535 which apply to this case and the study will divide according to stages in criminal justice procedure; namely police officer, prosecutor and the court.

In the study, the researcher compares Thailand current system with the US model which has been recognized as a jurisdiction with advance environmental law. Moreover, the US system also has the specific organization in coordinating to start the environmental case which includes hazardous substance case. The study analyzes both systems in aspect of officer who respond for the case as well as the regulations. The study also point out pros and cons of the process used in the case regarding hazardous substance case in Thailand in order to improve the current system.

In conclusion, there are some problems in Thai Justice System which relates to the government agents who respond for the case should be improved. First of all the specific organization in coordinating to start the environmental case should be established. Second, the officers' training about technical in science-related hazardous substance should be setup. Third, the standard and admissibility of environment expert witness should be developed. Fourth, the principle for hearing the expert witness should be developed. Finally, the measure for safety should be applied in the criminal hazardous substance case.

Keywords: Hazardous Substance / Expert / Case

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาทางมลพิษอันเนื่องมาจากวัตถุอันตรายในปัจจุบันมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการผลิตและนำเข้าในปริมาณที่มากขึ้นอันเนื่องมาจากการเติบโตทางระบบเศรษฐกิจที่มีการเร่งการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ในอดีตธรรมชาติสามารถรองรับและเจือจางของเสียเหล่านั้นได้เองตามธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันมีการใช้วัตถุอันตรายในปริมาณที่มาก กอปรกับปัจจุบันยังมีการจัดการที่ไม่เป็นระบบ จนก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมาอีกมากมาย เมื่อปัญหานั้นส่งผลกระทบต่อมนุษย์ย่อมทำให้เกิดข้อพิพาทขึ้นได้ ซึ่งข้อพิพาททางสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากวัตถุอันตรายนั้นมีลักษณะที่พิเศษแตกต่างจากข้อพิพาททั่วไป เพราะว่าความเสียหายเกิดขึ้นมีความรุนแรง เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน รวมไปถึงสิ่งแวดล้อม บางกรณีอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ เช่น การเกิดการระเบิดของวัตถุอันตรายที่สร้างความเสียหายให้กับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม เช่น การระเบิดของสารโคบอล 60 และบางกรณีต้องใช้ระยะเวลา นานกว่าจะปรากฏความเสียหาย เช่น ผลกระทบของชาวบ้านที่ใช้น้ำในลำห้วยคลิตี้ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น คดีวัตถุอันตรายส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศทำให้ขาดความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ คดีวัตถุอันตรายถือได้ว่าเป็นคดีประเภทความผิดต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างกับความผิดอาญาทั่วไป ในคดีอาญาทั่วไปสามารถเห็นถึงความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดได้ชัดเจน เช่น การลักทรัพย์ ฆ่าคน การทำร้ายร่างกาย เป็นต้น แต่คดีเกี่ยวกับวัตถุอันตรายต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์เข้ามาตัดสินวิเคราะห์ว่าสารเคมีที่ได้รับนั้นเป็นวัตถุอันตรายหรือไม่และมีผลกระทบต่อร่างกายอย่างไร อีกทั้งต้องใช้ระยะเวลา นานกว่าจะเห็นผลของความเสียหาย ดังนั้นการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับวัตถุอันตรายจำต้องใช้เทคนิคและความชำนาญเฉพาะทางของเจ้าหน้าที่ อีกทั้งวัตถุอันตรายยังไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ว่าวัตถุ

ดังกล่าวเป็นวัตถุอันตรายหรือไม่ หากวัตถุดังกล่าวเป็นวัตถุอันตรายแล้ว เป็นวัตถุอันตรายประเภทใด และต้องมีการควบคุมอย่างไรบ้าง ซึ่งตามหลักกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา หากมีเหตุอันควรสงสัยก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยตามสมควรนั้นให้แก่จำเลยทำให้ยากต่อการพิสูจน์ความผิดเพราะฝ่ายโจทก์ต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ อีกทั้งโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับเป็นโทษปรับและโทษจำคุกที่ไม่รุนแรงทำให้จำเลยหรือผู้กระทำความผิดไม่เข็ดหลาบและกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกได้ จนส่งผลกระทบต่อระบบงานยุติธรรมของประเทศไทย พระราชบัญญัติวัตถุอันตรายเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ควบคุมวัตถุอันตรายในประเทศไทยที่มุ่งป้องกันอันตรายอันจะเกิดกับบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน รวมถึงมุ่งป้องกันอันตรายอันจะเกิดกับทรัพยากรธรรมชาติด้วย กฎหมายสามารถแบ่งการควบคุมความอันตรายของวัตถุอันตรายออกเป็น 4 ชนิด² ส่วนวัตถุอันตรายแต่ละชนิดได้แก่วัตถุชื่ออะไร มีคุณสมบัติอย่างไร อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานใดเป็นไปตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องบัญชีวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 ซึ่งประกาศฉบับนี้ได้ยกเลิกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายที่เคยประกาศไว้

² พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มาตรา 18 วัตถุอันตรายแบ่งออกตามความจำเป็นแก่การควบคุม ดังนี้

- (1) วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
- (2) วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดด้วย
- (3) วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องได้รับใบอนุญาต
- (4) วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมวัตถุอันตราย 6 หน่วยงาน³ ได้แก่ (1) กรมวิชาการเกษตร (2) กรมประมง (3) กรมปศุสัตว์ (4) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (5) กรมโรงงานอุตสาหกรรม (6) กรมธุรกิจพลังงาน โดยชื่อวัตถุอันตรายชนิดใดจะขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของหน่วยงานใดนั้นขึ้นอยู่กับประกาศและบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556

ความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ที่พบการกระทำ ความผิดเป็นประจำ ได้แก่⁴

1. ความผิดฐาน ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 โดยไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ ตามมาตรา 21

2. ความผิดฐาน ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 โดยไม่แจ้งการดำเนินการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามเวลาที่กำหนด ตามมาตรา 22

3. ความผิดฐาน ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 23

4. ความผิดฐาน ผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 มาตรา 43 (ความผิดฐานนี้ไม่สามารถขออนุญาต หรือแจ้งดำเนินการ หรือปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีได้แต่ประการใด เพราะว่าวัตถุอันตรายชนิดที่ 4

³ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 130, ตอนพิเศษ 125 ง, (27 กันยายน 2556), 6.

⁴ สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร, คู่มือการดำเนินคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร คดีความผิดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการค้ำนำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543, (กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ, 2556), 30-31.

เป็นวัตถุนิตที่ห้ามมิให้ผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครองโดยเด็ดขาดยกเว้นกฎหมายจะกำหนดเป็นอย่างอื่น)

5. ความผิดฐาน ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุนิตรายชนิดที่ 1 วัตถุนิตรายชนิดที่ 2 หรือวัตถุนิตรายชนิดที่ 3 อันมีลักษณะดังนี้

5.1 วัตถุนิตรายปลอม

5.2 วัตถุนิตรายผิดมาตรฐาน

5.3 วัตถุนิตรายเสื่อมคุณภาพ

5.4 วัตถุนิตรายที่ต้องขึ้นทะเบียนแต่มิได้ขึ้นทะเบียนไว้

5.5 วัตถุนิตรายที่ถูกสั่งเพิกถอนทะเบียน

ในการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุนิตราย ย่อมมีปัญหาและอุปสรรค ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายในความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุนิตราย พ.ศ. 2535 มีประเด็นปัญหาที่น่าสนใจที่จะศึกษาโดยแบ่งเป็น 3 ชั้น ได้แก่ (1) ประเด็นการส่งตรวจของกลางในคดีว่าเป็นวัตถุนิตรายหรือไม่ (2) ประเด็นการรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญในเรื่องมาตรฐานวัตถุนิตรายที่เป็นของกลางในคดี (3) ประเด็นในเรื่องโทษตามพระราชบัญญัติวัตถุนิตรายยังไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดได้ ดังจะได้อธิบายและอธิบายดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาแนวคิดและหลักเกณฑ์ที่กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับวัตถุนิตราย

2. ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการดำเนินคดีความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุนิตรายศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

3. วิเคราะห์ หาแนวทางและการนำมาปรับใช้สำหรับการดำเนินคดีความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุนิตราย

4. หาบทสรูปในประเด็นปัญหาการดำเนินคดีความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายสำหรับประเทศไทย

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางกฎหมาย และความรับผิดชอบทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อมทางอาญากรณีวัตถุอันตราย และศึกษาถึงความบกพร่องและหาทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางอาญากรณีวัตถุอันตราย เพื่อให้กระบวนการดำเนินคดีด้านคดีสิ่งแวดล้อมทางอาญากรณีวัตถุอันตรายใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยและเกิดความเป็นธรรมสูงสุดแก่ผู้ได้รับความเสียหาย

4. ผลการศึกษา

ประเด็นที่หนึ่ง การส่งตรวจของกลางชนิดนั้นๆ ว่าเป็นวัตถุอันตรายหรือไม่ พนักงานสอบสวนที่เข้าทำการจับกุมจะต้องส่งของกลางดังกล่าวไปตรวจยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 ได้มีหน่วยงานผู้รับผิดชอบควบคุมวัตถุอันตรายให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 อันได้แก่ (1) กรมวิชาการเกษตร (2) กรมประมง (3) กรมปศุสัตว์ (4) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (5) กรมโรงงานอุตสาหกรรม (6) กรมธุรกิจพลังงาน ในการจับกุมและยึดของกลางในคดีได้ พนักงานสอบสวนจะต้องส่งของกลางตรวจก่อนว่าของกลางชนิดนั้นเป็นวัตถุอันตรายหรือไม่หากเป็นจะเป็นของกลางชนิดที่เท่าใด ซึ่งการส่งตรวจของกลาง พนักงานสอบสวนจะต้องส่งของกลางไปตรวจยังหน่วยงานที่มีอำนาจรับผิดชอบในวัตถุอันตรายชนิดนั้นๆ เพราะหากส่งของกลางผิดหน่วยงานที่มีอำนาจรับผิดชอบแล้ว หน่วยงานที่ไม่มีอำนาจรับผิดชอบของกลางชนิดนั้นก็จะมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบของกลางแต่อย่างใด พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจะต้องนำส่งตรวจอีก

ครั้งให้ตรงกับหน่วยงานที่รับผิดชอบตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยเรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 หากพนักงานสอบสวนส่งของกลางผิด หน่วยงานแล้วก็จะเกิดปัญหาและความล่าช้าส่งผลกระทบต่อคดีได้ โดยจะเข้าหลักที่ทุกคนคุ้นเคยที่ว่ากระบวนการยุติธรรมที่ล่าช้าคือความไม่ยุติธรรมได้ (Justice delayed is justice denied)

ของกลางในคดีที่เป็นวัตถุอันตรายเป็นพยานหลักฐานอันสำคัญที่จะสามารถพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาได้ ดังนั้นการส่งตรวจพิสูจน์ของกลางชนิดนั้นๆ ว่าเป็นวัตถุอันตรายหรือไม่จึงมีความสำคัญในการดำเนินคดีกับผู้ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายได้ หากของกลางชนิดนั้นไม่ใช่วัตถุอันตรายแล้วก็ไม่สามารถให้ผู้ใช้นั้นรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายได้ ซึ่งวัตถุอันตรายตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556⁵ นั้นมีวัตถุอันตรายจำนวนมาก แบ่งตามรายชื่อการควบคุมตามบัญชีได้ ดังนี้ บัญชีที่ 1 การวิชาการเกษตรเป็นผู้ได้รับผิดชอบ จำนวน 698 ชนิด บัญชีที่ 2 กรมประมง รับผิดชอบจำนวน 21 ชนิด บัญชีที่ 3 กรมปศุสัตว์รับผิดชอบจำนวน 36 ชนิด บัญชีที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา รับผิดชอบจำนวน 258 ชนิด บัญชีที่ 5 กรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 569 ชนิด และบัญชีที่ 6 กรมธุรกิจพลังงาน รับผิดชอบจำนวน 2 ชนิด รวมทั้งหมดรายชื่อวัตถุอันตรายมีจำนวน 1,584 ชนิด

จากปัญหาที่เกิดขึ้นเพราะว่าพนักงานสอบสวนเองก็ไม่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคนิคทางด้านวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบของกลางได้โดยลำพัง และการตรวจของกลางต้องเป็นไปตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมในเรื่องอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบวัตถุอันตรายแต่ละชนิดด้วย เพราะแต่ละหน่วยงานมี

⁵ บัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายแบบท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 130 ตอนพิเศษ 125 ง, 27 กันยายน 2557.

การทำงานกันคนละส่วนไม่มีหน่วยงานกลางในการประสานงานในเรื่องส่งตรวจวัตถุอันตรายโดยเฉพาะ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มีระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการพลังงานแบบบริการ ณ จุดเดียว (One stop service) ที่คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานมีอำนาจประสานงานกับหน่วยงานอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน⁶ ทำให้เกิดความสะดวกและประหยัดเวลาในการดำเนินกิจการอันเกี่ยวกับการประกอบกิจการพลังงานไว้ในที่เดียวกล่าวคือทำได้หลายกิจกรรมภายในหน่วยงานเดียว

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดตั้งหน่วยงานกลางของสหรัฐอเมริกาเพื่อทำหน้าที่ดูแล วินิจฉัยสั่งการในการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการปล่อยหรือทิ้งมลพิษ รวมทั้งมีอำนาจในการบังคับคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครองต่อผู้ก่อมลพิษ หน่วยงานนี้เรียกว่า United States Environmental Protection Agency (EPA) และในปี ค.ศ. 1981 EPA ได้จัดตั้งแผนกเฉพาะสำหรับการบังคับใช้กฎหมายอาญาด้านมลพิษ โดยมีพนักงานสืบสวนสอบสวนซึ่งสามารถจับและตรวจค้นได้โดยมีหมายจับหมายค้น โดยมีจำนวนพนักงานสอบสวนมากกว่า 200 คน ในปัจจุบัน⁷ EPA เป็นองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ในการปกป้องรักษาคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

หากมีการประสานงานระหว่างองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจของกลางวัตถุอันตราย โดยมีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นคนกลางเข้ามาประสานงานกันระหว่างองค์กรก็อาจจะทำให้การส่งของกลางในการตรวจพิสูจน์เกิด

⁶ มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 124 ตอนที่ 89 ก, (10 ธันวาคม 2540), 12.

⁷ Situ, Y. & Emmons, D., *Environmental crime: The criminal justice system's role in protecting the environment*, (London: SAGE, 2000), 13.

ความรวดเร็วขึ้น ได้ผลในการตรวจพิสูจน์ที่เร็วขึ้นส่งผลต่อการดำเนินคดีต่อผู้กระทำ ความผิดเกี่ยวกับวัตถุอันตรายได้เร็วขึ้น ซึ่งกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็วจะส่งผลต่อการความยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพขึ้นด้วย

ประเด็นที่สอง การรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญในเรื่องมาตรฐานวัตถุอันตรายที่เป็นของกลางในคดี จำต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการให้ความเห็นในการประกอบคำวินิจฉัย ซึ่งเจ้าหน้าที่ทางกระบวนการยุติธรรมเองมีความรู้ความสามารถทางด้านกฎหมายเป็นอย่างมาก แต่ขาดความรู้ทางด้านเทคนิคทางวิทยาศาสตร์ที่ถือว่าเป็นความรู้เฉพาะทาง ถือว่าเป็นความยากลำบากในการที่จะพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์เป็นอย่างมาก เจ้าหน้าที่ทางด้านกฎหมายจึงจำเป็นต้องอาศัยผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานที่ถือว่าเป็นพยานชิ้นสำคัญในคดีโดยผ่านผลการตรวจพิสูจน์ของเจ้าหน้าที่ทางวิทยาศาสตร์และพยานผู้เชี่ยวชาญที่จะเข้ามาช่วยในกระบวนการยุติธรรม ที่จะสามารถพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้กระทำความผิดได้นั้นเอง ในประเทศไทยคดีที่เกี่ยวกับวัตถุอันตรายอาศัยพยานผู้เชี่ยวชาญมาเป็นพยานในสำนวนโดยไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจนเหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกาในเรื่องการรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ถือว่าเป็นประเทศที่มีการพัฒนาในระบบกฎหมายและมีระบบการบริหารจัดการในเรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ดีได้มีหลักเกณฑ์การรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญในหลักที่เรียกกันว่า The Frye standard หรือ Frye test และ The Daubert standard หรือ Daubert test

The Frye standard หรือ Frye test เป็นหลักเกณฑ์ในการรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญที่ใช้อยู่แต่เดิมในประเทศสหรัฐ ก่อนที่ศาลฎีกาของสหรัฐจะได้วางบรรทัดฐานใหม่ในเรื่องดังกล่าว หลักนี้เปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาได้ใช้ดุลพินิจในการตัดสิน แต่อย่างไรก็ดี The Frye standard ก็ยังคงใช้ในหลายมลรัฐ เช่น แคลิฟอร์เนีย, อิลลินอยส์, แคนซัส, แมริแลนด์, มินนิโซตา, นิวเจอร์ซีย์, นิวยอร์ก, เพนซิลเวเนีย และวอชิงตัน

การทดสอบของเฟรย (Frye test) ถูกพัฒนามาจากเหตุผลและหลักการในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แห่งโคลัมเบีย (District of Columbia Circuit Court) ในคดี Frye v. United States จนกลายเป็นหลักทั่วไปที่เป็นที่ยอมรับในการรับฟังพยานหลักฐานวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ ปี ค.ศ.1960

The Daubert standard เป็นกฎเกณฑ์การรับฟังคำให้การของพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งถูกสร้างโดย ศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกา จาก 3 คดี อันได้แก่ Daubert v. Merrell Dow Pharmaceuticals, General Electric Co. v. Joiner และ Kumho Tire Co. v. Carmichael ทำให้ศาลรับพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนได้อย่างกว้างขึ้น

การทดสอบของดูว์เบิร์ต (Daubert test) ได้ถูกพัฒนาเพิ่มเติมหลักกฎหมายของการรับฟังพยานหลักฐานวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับนับถือในคำพิพากษาของศาลในคดีต่างๆ มาจนกลายเป็นการทดสอบที่ถูกนำมาใช้พิจารณาพยานหลักฐานที่จะเข้ามาสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาล จากคำพิพากษาในคดี Daubert v. Merrell Dow Pharmaceuticals, Inc. ที่มีการฟ้องคดีกันในศาลแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ต่อมาศาลมีคำตัดสินในเบื้องต้นโดยอ้างว่า พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ (Scientific evidence) จะเป็นที่ยอมรับกันได้ก็ต่อเมื่อหลักการนั้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป (General acceptance) ในหมู่นักวิทยาศาสตร์หรือวงการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยอ้างคำพิพากษาในคดีก่อนหน้านี้ จึงมีข้อพิจารณาถึงคำว่า “Generally accepted” ไว้ว่า การได้รับการยอมรับโดยทั่วไปรวมถึงการมีข้อเท็จจริงอื่นๆ หลายประการมาประกอบกันด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของข้อเท็จจริงที่ว่า ข้อมูลดังกล่าวในวงวิชาการ ข้อมูลความรู้ ความเชี่ยวชาญนั้น จะต้องมีการเผยแพร่ต่อสมาคม องค์กร หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ในเรื่องนั้นๆ โดยจะต้องได้รับตรวจสอบจากกลุ่มบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในวงการเดียวกันนั้นด้วย โดยมุ่งหมายไปในการทำหน้าที่ช่วยเหลือให้ศาล

ได้รับฟังพยานหลักฐานที่ถูกต้องที่จะใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีด้วย^๘ คดีนี้ศาลเห็นว่า พยานหลักฐานของผู้ร้องยังไม่ได้มาตรฐานที่ควรจะเป็นเนื่องจากไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเรื่องโรคติดต่อ ข้อมูลการศึกษา การทดลองในสัตว์และข้อมูลอื่นๆ ไม่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเหตุและผลของปัญหา รวมถึงความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญฝ่ายผู้ร้องทั้งแปดคนยังไม่เคยมีการตีพิมพ์ หรือผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการทางวิชาการมาก่อนความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญฝ่ายผู้ร้องจึงไม่สามารถรับฟังได้^๙

ต่อมามีคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ (Court of Appeals for the Ninth Circuit) ได้มีความเห็นโดยอ้างอิงคำพิพากษากรณีของการทดสอบแบบ Frye test ไว้ว่า ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญที่ขึ้นอยู่กับเทคนิคทางด้านวิทยาศาสตร์จะไม่สามารถยอมรับได้ หากเทคนิคนั้นยังไม่เป็นที่ยอมรับกันเป็นการทั่วไปในหมู่นักวิทยาศาสตร์หรือในวงการวิชาการของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความเห็นว่าเมื่อไม่เคยมีการตีพิมพ์เผยแพร่หรือตรวจสอบจากคณะกรรมการทางวิชาการมาก่อนก็ไม่อาจเรียกได้ว่าถูกตรวจสอบจากสังคมในหมู่วิชาการนั้นๆ ได้ว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ การทำการศึกษาวิจัยเพียงเพื่อประโยชน์ในการฟ้องคดีอย่างเดียวนั้นจึงเป็นการไม่เพียงพอ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน คือ ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญฝ่ายผู้ร้องไม่สามารถรับฟังได้ ซึ่งต่อมาประเด็นของการตีความคำว่า “General acceptance” ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยพยานหลักฐานของสหรัฐอเมริกาใน “Federal Rules of Evidence No.702” ที่ผลทำให้ศาลมีบทบาท

^๘ ภัทรศักดิ์ วรรณแสง, เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษในการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “Promoting Improved Court Policies and Practices on the Environment in Thailand”: บทบาทของพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพฯ: 2010).

^๙ ปรัชญา บุญประเสริฐ และคณะ, แนวทางในการจัดทำระบบพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีสิ่งแวดล้อม, โครงการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2554, สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.tuhpp.net/?p=5340>, 88

เป็นผู้ควบคุมประตูทางเข้าของพยานหลักฐานในคดี (Gatekeeping responsibility) หรือการที่ศาลใช้บทบัญญัติข้อห้ามรับฟังพยานมาตมมิให้นำพยานนั้นขึ้นสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาลนั่นเอง¹⁰

ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวัตถุอันตรายส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องของการผลิต ครอบครองวัตถุอันตรายโดยไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด และวัตถุอันตรายดังกล่าวเป็นวัตถุอันตรายที่ไม่เป็นไปโดยมาตรฐาน เป็นวัตถุอันตรายปลอม ซึ่งในการจะทราบว่าวัตถุดังกล่าวจะปลอมหรือไม่ก็จะต้องมีการตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญทางวิทยาศาสตร์ในด้านสารเคมี อีกทั้งต้องเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการควบคุมวัตถุอันตรายนั้นด้วยจึงจะมีอำนาจในการตรวจสอบ ซึ่งในการพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา นั้นจะต้องอาศัยพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ตลอดจนพยานผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ ด้วย ซึ่งมาตรฐานความน่าเชื่อถือของพยานผู้เชี่ยวชาญในกฎหมายยังไม่ได้มีบอกไว้ว่าควรเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ยอมรับ หรือได้มีผลงานทางวิชาการ มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวงการวิชาการนั้นๆ แล้ว อย่างเช่นหลักการรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญของสหรัฐอเมริกา ในหลักของ Frye test เป็นหลักที่วางมาตรฐานการตรวจสอบการยอมรับพยานผู้เชี่ยวชาญที่จะเข้ามาในคดี อันเป็นหลักที่ตรวจสอบพยานหลักฐานใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์ว่า ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องเป็นความเห็นที่เป็นการยอมรับกันโดยทั่วไป (General acceptance) ในหมู่ของนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งประเทศไทยควรที่จะมีการตรวจสอบพยานผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์ก่อนที่จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีก่อนเพราะว่าพยานทางด้านวิทยาศาสตร์หากเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาใหม่ที่ยังไม่อาจเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในหมู่นักวิทยาศาสตร์ก็อาจทำให้พยานหลักฐานนั้นไม่เป็นไปตามความจริงก็ได้ ซึ่งพยานหลักฐานที่ได้ นั้นอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ แต่ถ้าหากมีวิธีการที่จะนำ

¹⁰ ชนาธิป เหมือนพะวงศ์, พยานผู้เชี่ยวชาญในคดีแพ่งที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม, วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), 119.

พยานหลักฐานเข้ามาสู่คดีก็จะทำให้พยานหลักฐานนั้นมีความน่าเชื่อถือและเกิดการผิดพลาดน้อยที่สุด เปรียบได้ดังหลักของ Dautert test เป็นหลักที่พัฒนามาจากหลัก Frye test ที่เป็นหลักที่เป็นตัวกำหนดถึงความเชี่ยวชาญที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป มีลักษณะอย่างไรบ้าง โดยถือเป็นประเด็นด้านสุดท้ายในการคัดกรองพยานหลักฐานของศาล ถือว่าเป็นการที่หากมีกฎหมายที่เป็นตัวคัดกรองพยานที่จะเข้ามาสู่คดีโดยมีมาตรฐานที่ชัดเจนก็จะช่วยให้ศาลพิจารณาคดีได้โดยง่ายขึ้นเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีให้ได้ผลดีและมีความรวดเร็วมากขึ้นได้

ประเด็นที่สาม โทษตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายยังไม่สามารถระงับการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดได้เนื่องมาจากโทษที่ได้รับยังไม่เหมาะสมกับความผิดที่เกิดขึ้น

ความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากวัตถุอันตรายส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ สร้างความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ และส่งผลกระทบต่อมนุษย์ค่อนข้างรุนแรง ซึ่งนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยสังเกตได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวที่เป็นข่าวการจับกุมการผลิต จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายโดยไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด การกระทำความผิดเหล่านี้ต้องมีมาตรการแก้ไขที่รวดเร็วทันต่อสถานการณ์เพื่อใช้เป็นมาตรการทางกฎหมายที่จะหยุดยั้งหรือระงับความเสียหายที่เกิดขึ้นให้รวดเร็วที่สุด

โดยต้องเร่งหามาตรการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องอาศัยทั้งมาตรการในการป้องกัน บำบัด และฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการใช้มาตรการทางกฎหมายที่มีสภาพบังคับความรับผิดชอบ ซึ่งสภาพบังคับที่เจ้าพนักงานจะดำเนินการแก่ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายมีสองลักษณะที่สำคัญคือ มาตรการทางอาญา เช่น โทษจำคุก ปรับ ริบทรัพย์สิน และมาตรการในการออกคำสั่งทางปกครอง เช่น การสั่งแก้ไข ปรับปรุง หรือการเพิกถอน

ใบอนุญาต เป็นต้น¹¹ ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายมีโทษทางอาญาคือ จำคุก และปรับ ซึ่งการดำเนินคดีอาญาที่มีประสิทธิภาพและมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุอันตราย จะทำให้ผู้กระทำความผิดยับยั้งชั่งใจหรือ รู้สึกเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิดอีกต่อไป¹² อันเป็นการลดการฝ่าฝืนต่อ กฎหมาย ที่มีความผิดเกี่ยวกับวัตถุอันตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มีโทษจำคุก และปรับ ในบรรดาความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือโทษปรับสถานเดียว ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย เป็นคดีที่คณะกรรมการวัตถุอันตรายสามารถ เปรียบเทียบปรับได้ ต้องมีข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนก่อนว่าผู้ต้องหายินยอม ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับหรือไม่ ถ้าประสงค์ให้เปรียบเทียบปรับ ก็ต้องส่ง สำนวนไปยังคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับก่อน เพราะหากผู้ต้องหาชำระค่าปรับ ตามที่เปรียบเทียบปรับภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้ง ให้ถือว่าคดีเลิกกันตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 37

ซึ่งการลงโทษดังกล่าวไม่มีความสามารถในการยับยั้งผู้ที่กระทำความผิด ได้โดยสังเกตได้จากคดีความผิดที่เกิดขึ้นอยู่เรื่อยๆ ซึ่งการลงโทษเพื่อที่จะให้ผู้กระทำ ความผิดหลาบจำนั้นจะต้องลงโทษให้ผู้กระทำความผิดกลัวและเข็ดหลาบซึ่งโทษ ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายในปัจจุบันไม่เป็นไปตามทฤษฎีการลงโทษที่ ต้องการให้บุคคลหลาบจำในโทษที่ได้รับและไม่ต้องการให้กลับมาก่อทำความผิด ซ้ำอีก อีกทั้งผู้ที่กระทำความผิดส่วนใหญ่ในความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุ อันตราย เป็นนิติบุคคล โทษจำคุกก็ไม่สามารถจะลงโทษกับนิติบุคคลได้เพราะสภาพ

¹¹ ณรงค์ ใจหาญ, *การประสานความร่วมมือในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ก่อมลพิษ*, (กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2546), 11.

¹² ณรงค์ ใจหาญ, *ความผิดและการดำเนินคดีอาญากับผู้ก่อมลพิษ, วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 31, 4(2544), 753-774.

บุคคลไม่มีตัวตน¹³ และโทษปรับก็ไม่สูงพอในการลงโทษนิติบุคคลเพราะนิติบุคคลมีกำลังจ่ายเงินสำหรับโทษปรับได้ทำให้นิติบุคคลไม่สามารถเช็คหลายสำหรับการลงโทษปรับดังกล่าว

ความเสียหายที่เกิดขึ้นในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย ถือว่าเป็นคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมคดีหนึ่งมักสร้างความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างมาก หากปล่อยเวลานั้นนานออกไปอาจเป็นการยากที่จะแก้ไขได้ การแก้ไขยังการกระทำตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย ควรนำเอาวิธีการอื่นที่ไม่ใช่โทษทางอาญามาปรับใช้ เช่น วิธีการเพื่อความปลอดภัย และการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อม สัตว์ และสุขภาพอนามัยของประชาชนมาใช้เพื่อเป็นมาตรการในทางกฎหมายที่จะหยุดยั้งหรือระงับความเสียหายที่เกิดขึ้นให้รวดเร็วที่สุด

วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 มี 5 ประการดังนี้คือ (1) กักขัง (2) ห้ามเข้าเขตกำหนด (3) เรียกประกันทัณฑ์บน (4) คุมไว้ในสถานพยาบาล (5) ห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง สำหรับวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่สามารถนำมาใช้กับความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายได้ก็คือ ห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง กล่าวคือในการกระทำความผิดอันเกี่ยวกับวัตถุอันตรายนั้นส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิดจะเป็นผู้ประกอบการ หากวิธีการเพื่อความปลอดภัยในการห้ามผู้กระทำความผิดนั้นประกอบอาชีพที่เขากระทำอยู่อาจทำให้เขาเกรงกลัวต่อการกระทำผิดนั้นได้เพราะส่งผลต่อการประกอบอาชีพของเขา และวิธีการริบใบอนุญาต หากมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกี่ยวกับวัตถุอันตรายในกรณีความผิดซ้ำ เพราะหากผู้ใดได้รับโทษแล้วก็ควรที่จะเช็คหลายไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำอีก หากมีกระทำความผิดซ้ำอีกก็ควรที่จะโดยริบใบอนุญาตประกอบการ

¹³ บัญญัติ สุชีวะ, ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล, *บทบัณฑิตย*, 33, 1(2519), 1.

5. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ วัตถุอันตรายนั้นในประเด็นปัญหาตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ และในชั้นศาลสามารถที่จะเสนอข้อเสนอนี้ดังต่อไปนี้

1. ควรจะมีหลักสูตรในการอบรมพนักงานสอบสวนที่ทำหน้าที่ในการจับกุม สอบสวนผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย โดยให้มีความรู้ ทางด้านเทคนิคทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ตาม ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

2. ควรที่จะจัดตั้งแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในชั้นพนักงานอัยการเพื่อที่จะให้ พนักงานอัยการได้จัดทำคดีสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะเหมือนในชั้นศาลที่มีการ จัดตั้งแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในชั้นศาลฎีกาและในชั้นพนักงานสอบสวนที่มีหน่วยงาน คือเจ้าหน้าที่กองบังคับการปราบปราม หากพนักงานอัยการมีความรู้ความชำนาญ เฉพาะด้านก็สามารถนำไปสู่การพิสูจน์ความผิดหรือการสั่งฟ้องคดีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะนำเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

3. ควรที่จะมีการพัฒนามาตรฐานหลักการรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญที่ นำมาใช้ในคดีสิ่งแวดล้อม โดยการกำหนดมาตรฐานของพยานผู้เชี่ยวชาญที่จะ นำมาใช้ในคดีได้ เช่น พยานผู้เชี่ยวชาญที่จะนำมาอ้างในคดีได้จะต้องเป็นพยาน ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นข้อมูลที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในสาขาวิชานั้นแล้ว โดยการตีพิมพ์ เผยแพร่ หรือมีการวิจัย เป็นต้น

4. ควรมีการนำเอาวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในคดีความผิดตาม พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย คือการนำเอาวิธีการห้ามการประกอบอาชีพบางอย่างมา ใช้ในความผิดเกี่ยวกับวัตถุอันตราย กล่าวคือเป็นการห้ามการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้อง กับวัตถุอันตรายที่ตนได้กระทำความผิดไว้ เพื่อให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดไม่กล้า กระทำความผิดซ้ำ

เอกสารอ้างอิง

- ชนาธิป เหมือนพะวงศ์. (2550) *พยานผู้เชี่ยวชาญในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม*, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2545) *ความผิดและการดำเนินคดีอาญากับผู้ก่อมลพิษ*, *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 31(4), 753-774.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2546) *การประสานความร่วมมือในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ก่อมลพิษ*, กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- บัญญัติรายชื่อดีวีตอุ้นตราয়แนวทำยประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อดีวีตอุ้นตราয় พ.ศ. 2556. (2556) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 130 ตอนพิเศษ 125 ง .
- บัญญัติ สุชีวะ. (2519). *ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล*, บทบัณฑิตย เล่มที่ 33 ตอนที่ 1, 1.
- ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อดีวีตอุ้นตราয় พ.ศ. 2556. (2556) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่มที่ 130, ตอนพิเศษ 125 ง.
- ปรัชญา บุญประเสริฐ และคณะ. (2554) *แนวทางในการจัดทำระบบพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีสิ่งแวดล้อม*, จาก <http://www.tuhpp.net/?p=5340> [ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557]
- พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550. (2540) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่มที่ 124 ตอนที่ 89 ก.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535. (2535) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 109 ตอน 37.
- ภัทรศักดิ์ วรรณแสง. (2010) *เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "Promoting Improved Court Policies and Practices on the Environment in Thailand": บทบาทของพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีสิ่งแวดล้อม*, กรุงเทพฯ.

วินัย เรืองศรี. (ม.ป.พ.) *ลักษณะและขอบเขตคดีสิ่งแวดล้อม เอกสารคำบรรยายวิชา*
 น.784 *เรื่องลักษณะและขอบเขตคดีสิ่งแวดล้อม (อัดสำเนา)*, กรุงเทพฯ:
 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร. (2556) *คู่มือการดำเนินคดีเศรษฐกิจและ*
ทรัพยากร คดีความผิดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตาม
พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และ พระราชบัญญัติการค้าน้ำมัน
เชื้อเพลิง พ.ศ. 2543, กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

ปราบปราบสารเคมีทางการเกษตรปลอม. (ม.ป.ป.), จาก

<http://www.dailynews.co.th/Content/agriculture/253016/ปราบสารเคมีทางการเกษตรปลอม> [ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2557]

เชือดโรงงานเถื่อนผลิตปุ๋ย วัตถุอันตรายปลอม. (ม.ป.ป.), จาก

<http://www.ryt9.com/s/nnd/1858945> [ค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2557]

Situ, Y. and Emmons, D. (2000) *Environmental crime: The criminal justice system's role in protecting the environment*, London: SAGE.